

Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving

Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL)

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag
www.overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

Contactpersoon

L. Alferink
secretaris

M +31(0)6-11843574

lieke.alferink@overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

verslag

Datum

22 september 2021

Bijlage(n)

Presentatie aanwijzing windenergiegebieden

Betreft	Kort verslag NZO 22-9
Vergaderdatum en -tijd	22 september 2021
Vergaderplaats	WEBEX
Deelnemers	Sybilla Dekker (voorzitter NZO)

De voorzitter start de bijeenkomst, en licht het doel van deze bijeenkomst toe. De voorzitter onderstreept dat het gaat om een informatieve bijeenkomst, waar vanuit de clusters vragen kunnen worden gesteld naar aanleiding van KEC 4.0 over het aanvullend onderwerp Programma Noordzee2022-2027. Aan het eind van de bijeenkomst wordt er een procesafspraken gemaakt over hoe er vrijdag 24 september tijdens het formele NZO, op consensus gericht, conclusies kunnen worden geformuleerd.

Vanuit IenW wordt er een toelichting gegeven op de notitie 'Aanwijzing windenergiegebieden in aanvullend ontwerp Programma Noordzee' die is meegestuurd voor deze bijeenkomst. De presentatie kan worden gevonden in de bijlage.

De hoofdpunten zijn dat het scenario voor 16GW past binnen de draagkracht van de meeste soorten. Echter, voor een aantal soorten wordt de draagkracht overschreden maar het is te vroeg in het onderzoek stadium om hier harde uitspraken over te doen vanwege de onzekerheden in het onderzoek. Maar, het gaat nu om het reserveren van ruimte voor de windenergiegebieden in het Programma Noordzee en er worden geen onomkeerbare stappen gemaakt dus er is nog tijd voor dit aanvullende onderzoek.

De twee lijnen die nu worden gevolgd zijn:

1. Kennis leemtes vullen
2. Gebieden ruimtelijk reserveren

Datum

22 september 2021

De vervolgstappen die nu worden gemaakt zijn dat alle gebiedsreserveringen worden aangewezen en er verder moet worden gekeken naar het onderzoek dat nodig is, ook kijkende naar natuurversterkende maatregelen. Vanuit het rijk wordt er dan op deze wijze invulling gegeven aan een ruimtelijke adaptieve planning.

Naar aanleiding van de presentatie komen er verschillende vragen vanuit de clusters.

Vanuit NWEA komt de vraag hoe de voorgestelde geluidsnorm in internationaal perspectief wordt gezien. Er wordt geantwoord dat het vaststellen van die norm via EZK gaat. Er wordt geconcludeerd dat de internationale samenhang van geluidsnormen een element is dat meegenomen kan worden in de conclusies van het NZO.

Vanuit Natuur en Milieu komen een aantal vragen. Ten eerste, is er een tijdlijn voor de vervolgstappen die gemaakt moeten worden voor de verdere onderzoeken, zodat deze klaar zijn voor de kavelbesluiten. Vanuit IenW wordt toegelicht dat daar nog een plan van aanpak voor moet komen omdat de resultaten vers van de pers zijn. De volgende vraag is een meer inhoudelijke vraag, in hoeverre zijn ontwikkelingen in technologie voor windparken meegenomen in de analyses. Voor het huidige onderzoek zijn de huidige voorschriften van windmolenparken meegenomen. Onderdeel van de onderzoeksvragen die het rijk wil verhelderen is of er nog additionele eisen gesteld kunnen worden op weg naar de kavelbesluiten. De volgende vraag gaat over de optelling van gebieden, kan er op basis van de onderzoeken iets worden gezegd over in welk gebied het qua impact het meeste knelt? De knelpunten verschillen per gebied voor verschillende soorten, wel kan er gezegd worden dat gebied 5 Oost net wat gevoeliger is dan de andere gebieden. Dit is geen reden om dit gebied af te laten vallen want het gaat om kleine verschillen. De uitkomst is dan dat in de besluitvorming de flexibiliteit van de voorkeursvariant kan worden behouden. IenW benadrukt het belang daarvan.

Vanuit het cluster energie komt de vraag of er in de impacts en in de reserveringen rekening is gehouden met toekomstige gasgebieden. In de ecologische doorrekening is dit niet gedaan, maar in de ruimtelijke reserveringen (het maken van de voorkeursvariant) is er wel rekening gehouden met de prospects. Omdat er veel prospects waren heeft het rijk besloten ruimer aan te wijzen. Dit is ook een onderwerp dat aansluit bij de discussie rondom gebiedspaspoorten, deze ontwikkelingen zouden gelijk op moeten gaan. IenW merkt op dat het afstemmen gebeurt in het stadium van de routekaart. De gebiedspaspoorten is een element dat meegenomen zal worden in de te formuleren conclusies van het NZO.

Vanuit de Vogelbescherming komen verschillende vragen. Ten eerste een algemene vraag, of andere factoren worden meegenomen in de berekening van de ecologische ruimte, m.a.w. in hoeverre wordt meervoudig ruimtegebruik meegenomen in het onderzoek. Het antwoord is dat in KEC vooral gekeken wordt naar de effecten van windparken. Het optellen van cumulatieve effecten is ingewikkeld, daar zijn nog geen modellen voor. Bij de kavelbesluiten zal gekeken worden wat er nog meer speelt. Effecten van meervoudig gebruik, zoals visserij, zijn nu dus niet meegenomen. De volgende vraag: waarom wordt de Jan van Gent niet is mee

Datum

22 september 2021

genomen in als kritische soort in categorie habitatverlies maar wel als kritisch aangestipt in de categorie aanvaringen, uit KEC 4.0 blijkt dat dit het gebal is niet alleen voor aanvaringen maar ook voor habitat verlies? De verduidelijking hier is dat bij aanvaringen het effect sterker zichtbaar was dan bij habitatverlies. Vanuit VBN wordt er aangegeven dat er veel windmolenparken rondom de Bruine Bank worden gepland, de Bruine Bank is een belangrijk gebied voor vogels, hoe kan er gezorgd worden dat vogels daar nog kunnen komen? Moeten er corridors komen voor migratie routes? De verduidelijking hier is dat er meer kennis nodig is van deze migratie routes en het belang van de Bruine Bank op zichzelf of als onderdeel van de hele Noordzee, dit zou moeten mee genomen worden in verder onderzoek. De resultaten van KEC en de Passende Beoordeling voor de Bruine Bank sluiten op elkaar aan. Als laatste wordt er gevraagd wat er wordt verstaan onder natuurversterkende maatregelen, zijn dit ook mitigerende maatregelen? Er wordt aangegeven dat mitigerende maatregelen in het windpark zelf worden genomen, zoals aan de wieken. Mitigerende maatregelen worden gecombineerd met natuurversterkende maatregelen. Natuurversterkende maatregelen zullen verder onderzocht worden, maar er zijn wel grenzen aan de maakbaarheid van de Noordzee.

In het algemeen wordt de oproep gedaan dat het zaak is dat de onderzoeken die worden uitgezet wel de informatie moet dekken die voor de besluitvorming nodig is. Hoe eerder dit gedaan wordt, hoe preciezer berekend kan worden wat de ecologische ruimte is. Dit element moet meegenomen worden in de door het NZO te formuleren conclusie.

Vanuit de stichting de Noordzee komt de vraag waar de specifieke aannames en onderzoeken terug te vinden zijn. IenW licht toe deze rapporten nog gereviewed moeten worden en na de review vrijgegeven zullen worden. Men kijkt of een vastgesteld tussenrapport al publiek gemaakt kan worden. Daarna kunnen pas de aannames en werknormen vastgesteld worden. Verder doet SDN de oproep om te kijken naar zowel de cumulatie van de impact en dit de koppeling met de ontwikkelingen in het buitenland.

De vertegenwoordiger van de wetenschappelijke klankbordcommissie i.o. komt terug op het punt van de Bruine Bank en doet de oproep goed te kijken wat het betekent om een Vogelrichtlijngebied te zijn en let op de mogelijke juridische consequenties van het vastleggen van aantallen vogels in de aanwijzingsbesluiten. Kijk goed naar de ecologie en waar de overschrijdingen (internationaal) plaatsvinden.

Vanuit Stichting Noordzee worden zorgen uitgesproken om de tijdlijn van de onderzoeken en de tijdlijn van de kavelbesluiten. Gevraagd wordt om meer inzicht te krijgen op welke termijn de kavelbesluiten genomen worden en of er voldoende tijd is om onderzoeken te doen en uit te wisselen. Het antwoord hierop is tweedelig. Je kan geen kavelbesluiten nemen zonder de informatie over de ecologische ruimte en de juridische basis. Tegelijkertijd geven de klimaatambities tijdsdruk. Dit wil het rijk scherp hebben samen met het NZO. Momenteel heeft het rijk scherp in beeld waar de zwaktes zitten voor wind op zee en wat er uitgezocht moet worden voordat de kavelbesluiten genomen gaan worden. EZK voegt toe dat de

Datum

22 september 2021

volgende stap de routekaart is en daarna per kavelbesluit in de markt zetten en ecologische onderzoeken doen. De kavelbesluiten vallen volgend jaar nog niet.

Vanuit de voorzitter van het NZO komt de vraag naar de deelnemers hoe zij zien dat de effecten voor de visserij kan worden meegenomen in de NZO conclusies? Vanuit IenW komt naar voren dat dit terugkomt in de gebieden in de voorkeursvariant en de flexibiliteit daarin. Eerder is uitgelegd hoe in die gebieden rekening is gehouden met de visserijbelangen. Door het secretariaat wordt dit verder uitgezocht.

Vanuit scheepvaart: Namens de BOZ is er beperkt feedback en gaat vooral over aanlandingsmogelijkheden. Waarbij bij iets meer kansen zien dan nu in de notitie is opgenomen. Na de bijeenkomst zal een tekstvoorstel worden gedeeld.

De voorzitter van het NZO stelt de volgende vervolgstappen voor: vanuit ieder cluster worden tekstvoorstellen gedaan om geïntegreerde conclusies te formuleren, graag worden deze tekstueel aangeleverd aan het secretariaat. Verder zal IenW de discussie tijdens het volgend NZO op vrijdag 24-09 opnieuw inleiden.

De voorzitter bedankt IenW voor de presentatie en de leden voor hun aanwezigheid en sluit de bijeenkomst af.

